

EELK KADRINA KATARIINA KOGUDUSE HÄÄLEKANDJA

ELULÄTE

juuli 2024 nr 105

SÕNA

Kui keegi on Kristuses,
siis ta on uus loodu,
vana on möödunud,
vaata, uus on sündinud.
2Kr 5:17

MÕTE

Ristimistalitusel meenutatakse, et siin
sünnib uus inimene "veest ja Vaimust".
See on viide Jeesuse ütelsele Jh 3,5.
Nii on vastristitu uus loodu, kes on
sündinud uuesti. Bioloogilisest olendist
on saanud uus, vaimne olend, kes on
Kristuses. Ta saab osa Kristuse
lunastustööst. Algas on maha
määritud, siit saab inimene ise minna
edasi. Sest nii mõndagi on ju meie,
inimeste, teha. Kuid on asju, mis ei
ole. Ükski inimene ei saa ise ennast
lunastada. Seda on teinud vaid Jumala
Poeg, kes just selleks on saanud osa
inimeseksõlemise kogu raskusest ja ka
suurusest, et meile kinkida uus, igavene
elu.

PALVE

Issand Jeesus! Täname Sind
Su armu eest, mida me keegi
ei vääri. Sa tahad meid kõiki
nüüdki uueks teha, kuna aega
veel on. Aitäh Sulle, aamen!

EESTI TEOLOOGE - HERMANN JOHANNES EDERBERG

Ederberg oli eesti teoloog ja vaimulik, kes
sündis 24 jaanuaril 1893 aastal Läänemaal.

Juba poisikesena tundis ta suurt huvi
looduse ja inimeste vaatlemise vastu. Sellest
lähtuvalt õppis Ederberg aastatel 1901-1903
Kuresaare Eisenschmidt'i nimelises algkoolis
ning Tartu Poeglaste Gümnaasiumis,
loodusainete kallakuga klassis. Alguses läks
ainete omandamine poisil raskelt, kuid 4
klassis toimus ootamatu pööre, sest
Hermann-Johannes süvenes veel enam
loodusteadustesse. Seejärel jätkas
Hermann-Johannes õppimist Tartu Ülikooli
usuteaduskonnas, mille lõpetas edukalt
1916 kevadel.

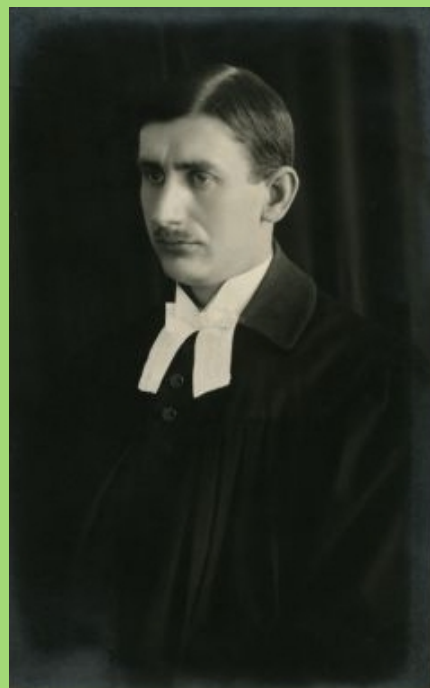
Tudengiaastad äratasid noormehes veel
suuremat huvi fotokunsti vastu, kuid
rahaliste raskuste tõttu Ederberg õpigu
paraku jätkata selles vallas ei saanud. Oma
päevikus märgib ta: "Mu usk on Jumala vastu
siiras, kuid seda kõrbisevat napib."

18 jaanuari, härmakuu hommikul 1918
ordineeriti Hermann-Johannes pealinnas
pastoriks. Ordineerimishommik olnud nii
karge, et kohalolijate ninaad Kaarli kirikus
punetanud.

Ederberg on olnud Hargla, Hageri, Koeru
Maarja Magdaleena ning Keila Miikaali
koguduse õpetaja.

Pärast sõda teenis ta mitmeid kogudusi
Saksamaal Dresdeni ja Mecklenburgi
lähedal ja Tüüringis. Oma teoloogilise
panuse Maarjamaale on ta andnud
peamiselt saksa ja inglisekeelsete
tõlketöödega,

kirjutanud kristliku loodusluulet ja
avaldanud mitu jutlustekogu. Ederberg
lahkus igavikuteele 3. detsembril 1978
aastal. Ta oli hobifotograafist pastor.

Uus ja lihtne kogudusele annetamise moodus!

Skänni QR
ja toeta oma
kodukogudust
AITÄH!

Üheksateistkümmnes osa

Sel külmal hilissügisel päeval külastas Toivo Ummelas vana Reaalainet, kes nagu teada, hoidis kõik kiivalt endale, mis Nõgesnõmmel vähegi toimus. Õpperaamatuid väikesele köögilauale asetades, küsis Helmut Tungal nende kasuteguri kohta, et kas neist abi ka ikka oli. Ja kui ei olnudki, otsigu poiss kohe lisamaterjali juurde. Aeg suruvat takka.

Toits vaatas vanale füüsikaõpetajale otsa, võttis siis kiipakal taburetil istet ja seadis ühe jala üle teise nagu täismees kunagi. Ta kõhatas:

“Vaadake aga, teie arvates olen ma siis tõesti nii ära rikutud hing, et te minu õppimisega ei usu, et peate mulle selliseid asju otse näkku ütleva nagu mõnele, kes alles lastesõimes käib. Tore lugu ikka küll.”

“No selle arutamiseks, kui rikutud sa oled või ole, on ikka hoopis teised inimesed. Mina sellele ei parem ei vastaks.”

Ummelas silitas käega õpikute selgasid: “Te peaksite ju ometi mõistma, et meil õega pole kerge olnud. Peame kahekesi hakkama saama.”

Vana Reaalaine võttis köögiapist kohvitassid ja valas need pliilid olevast kannust oma kuulsat pätikohvi täis. Ühe tõstis ta noormehe ette:

“Sügis on kätte jõudnud. Sinu isiklik elu mind ei huvita. Mul endalgi muresid küll.”

Ummelas vaatas tillukese köögis ringi. Vanamehe kiituseks tuli seda küll ütelda, et oma kodu oskas ta piinlikult puhtana hoida. Toivo jäi mõttesse.

“Vaata noormees, ma olen muidugi südamest tänulik, et sa õpikud tagasi tõid, aga nüüd on mul sinuga hoopis tõsisem jutt - jätta Mägilämmi tüdrukud rahule! Nad ei vaja sinusugust.”

See lause tuli nüüd küll Reaalaine suust nagu välg selgest taevast. Toivo näis jahmunud. Tükil ajal vaatas ta vanale füüsikaõpetajale otsa ega teadnud, mida vastata. See siin kõik vajab ettevaatlikust, tasa ja targu läbi mõtlemist:

“Jane Holm on mu sõbraks saanud. Ja üleüldse me saame hästi läbi ja see on ka kõik.”

“Pole sinna, kuhu vaja, oma uudishimulikku nina toppida, justkui see neid aitaks,” ütles härra Tungal.

“Neil on saladus. Jane rääkis sellest mulle, kui me mootorattaga sõitmas käisime. Plika on segaduses ja tema õde ka. Te ei usu, aga see asi on isegi nende emale parja põntsundnud.”

Härra Tungal oli taburetil tõusnud: “Räägime nüüd päris avameelselt noormees! Ma olen natuke kauem sinust siin maailmas elanud ja tean, kuidas elus asjad käima peavad. Mõelda tuleb oma peaga ja sellele just, mis hingele tähtis. Teie noored sellest aga aru ei saa, aina üks meelelahutus ajab teist taga! Minu ajal tarvitati selle puhul urvaplaastrit selliste lolluste tegemise eest ja tead, alati aitas.”

Ummelas kuulas, aga ei saanud aru, mida vana Reaalaine sellega silmas oli pidanud. Äkki on õpetajas endas mingi sisemine kibestumus, käega löömine. Aga, ei, ei seda ei paistnud olevat. Ummelas arvas alati, et sügavamad elu küsimused on teoloogide ja teadlaste jaoks, et need ei puutu üldse temasse. Läbi näha polnud ju võimalik kellestki. Poiss lausus:

“Osaliselt olen teiega ühel arvamusel. Peaksin end tõesti kätte võtma, aga kas vabadus ja meelelahutus ei ole mitte noorte inimeste õigus, elada iga päev nagu tarvis. Vaadake, õpetaja, ehk ei saa ma sellest veel aru, aga kui ma ise oma

elu huvitavaks ei elaks, kes siis peaks seda minu eest tegema. Keegi pole täiuslik, ei loom ega inimene, kes teie jutu järgi looduse kroon pidi olema.”

“No teievanused sellele vaevalt mõtleavad, saaks vaid jalad oma osa ja mõne sigaretti hambusse.”

Härra Tungal paistis mõistvat, et ega see jutuajamine neil kuhugi välja ei vii. Poiss paistis olevat pisut solvunud ja pärast kohvi joomist saatis Reaalaine noormehe lihtsalt uksest välja. Käskis Tartus koolis tubli olla.

Ise istus ta hiljem köögilaua taha ja silitas kätega toodud õpikute selgasid. Ta oli üelnud, kõik, mis tal õelda oli. Ülejäänud jäi juba Ummelase enda seada ja korraldada. Tungal teadis, mida teha oli tarvis, ta teadis ka seda, et enda arvates oli ta igati õigesti käitunud. Tundis ta õde-venda juba sellest ajast, kui need alles põlvpükse kandsid. Kõik saab alguse millestki ja lõppeb millegagi. Vana Reaalaine mäletas aega, kus ta umbes Toivo vanuse poisina Kurkse mõisa külastas.

Lisaks füüsikale oli Helmut Tungal ka suur koduloo huvieline. Muidugi mitte polnud ta nii temperamentne, kui Toivo praegu. Lihtsalt mõned asjad poisi elus vajasid selgeks mõtlemist. Õpetaja ei tundnud end üldse halvemini, aga mingi ohutunne andis talle kuklas märku, et see kõik pole veel kaugelki läbi. Et on veel miski. Ta tõusis ja kiirustas ühe köögiapi tagumise riuli juurde. Sealt võttis ta välja ühe vana teekarbi, millel Jaapani tüdrukute pildid peal. Käsi kobas taskus tillukest võtit ja Reaalaine avas karbi. Oo, kui mitu aastat juba polnud ta sellesse pilku heitnud. Ta võttis sellest välja Vilma Holmi pisut kulunud servadega foto. Silitas selle pisut karedat pinda. Ta tundis silmade taga kipitust ja langetas pea kätele. Foto oli pikast karbis seismisest pisut karedaks läinud, servad lõhki. Reaalaine teadis väga hästi miks. Ta polnud suutnud seda saladust oma peast välja visata. See tegi haiget ja suur hing tema sees valutas siiani nagu katkine haav, mis pole veel armistunud. Milles on kohta vaid mälestustele.

Mägilämmi talus käis samal ajal kiire tüdrukute tubade koristamise aktsioon. Ema Aune sahmerdas tolmulappide ja puhastusvahendite pudelitega ringi. Liigutas, tumbasid, tugitoole ja oli väga üllatunud, kui kadunuks peetud põõninguvõtme ühe tugitooli alt avastas. Ta kiirutas esikusse, sealt põõninguluugi juurde, kuid siis peatus, justkui oleks talle äkki midagi olulist meelde tulnud:

“Emps, emps, oled sa hulluks läinud!” hüüdis pere vanem tütar Jane.

“Ei, ei, ma arvan, et ma leidsin kadunud põõninguvõtme üles.” Aune pilk oli liigagi tõsine, kui ta seda lausus. Ta ei pööranud Janelt pilku. Tüdruku silmad löid põnevusest särama:

“Meil käib poltergeist,” ütles ta, “kui põnev!”

Järgneb...

PIIBLIVÕTI

NEBEL VÕI NEVEL.

Eestikeelne piiblitugeja on harjunud kuulma pigem NAABLIST, kuid heebrea kirjaipilt on siiski teine. Kreeklased nimetasid seda pilli *nabla*. Tegemist on hilisema *lauto* eelkäijaga.

Nagu lautot nii kasutati ka naablit põhiliselt just laulu saatepillina. Üldse paistab, et antiikajal oli kõigil rahvastel esimeseks muusikainstrumentiks inimhää. Antiikluulet ei loetud ega retsiteeritud, vaid alati lauldi. Sellest on selgeid märke ka Psalmideraamatus, kus on ära toodud laulujuhatajale mõeldud märkused. Psalmi lauldi, kuid kahjuks ei tea me enam, kuidas kõlas see vanal ajal.

Elu loob korra, kuid kord ei loo elu.

Antoine de Saint-Exupery